

SHASTRI (B.A.)
[Graduation with Sanskrit Major/opted Shastra]
शास्त्रितृतीयवर्षम्
(Shastri, 3rd year)

क्र.सं.	पत्रसंख्या (Paper)	निर्दिष्टग्रन्थभागः/ विषयः (Prescribed Subject)	स्वाध्यायसामग्री (Self-Learning Materials provided)
1	प्रथमपत्रम् (१०० अङ्काः)	सर्वदर्शनसङ्ग्रहतः औलूक्यदर्शनम्, अक्षपाददर्शनम्, जैमिनिदर्शनं च ।	खण्डः- १. प्रमुखभारतीयदर्शनपरिचयःऔलूक्यदर्शननिरूपितपदार्थविचारश्च खण्डः- २.औलूक्यदर्शनेद्वित्वोत्पत्तिः, पाकजोत्पत्तिः, विभागजोविभागः, अन्धकारः, अभावश्च खण्डः- ३. (अक्षपाददर्शनम्) प्रमाणादयःसप्रभेदाः षोडश पदार्थाः खण्डः- ४. (अक्षपाददर्शने) त त्वज्ञानात्तिःश्रेयसाधिगमःईश्वरसत्ताच खण्डः- ५. जैमिनिदर्शनम् (मीमांसादर्शनम्)
2	द्वितीयपत्रम् (१०० अङ्काः)	आङ्ग्लभाषा	English Grammar and Language Skills - III
3	तृतीयपत्रम्	हिन्दी छायावादोत्तर काव्य एवं व्यावहारिक हिन्दी	खण्ड - 1 छायावादोत्तर काव्य खण्ड - 2 नागार्जुन और त्रिलोचन खण्ड - 3 सर्वेश्वर दयाल सक्सेना और गोकुल प्रसाद त्रिपाठी खण्ड - 4 भाषा एवं लिपि परिचय खण्ड - 5 व्यावहारिक हिन्दी
4	चतुर्थपत्रम् (१०० अङ्काः) (ऐच्छिकःआधुनिकः विषयः) Elective Modern subject (Any one as opted during admission)	अर्थशास्त्रम्/Economics [माध्यम – हिन्दी / Eng] भारतीय आर्थिक नियोजन एवं विकास Indian Economic Planning & Development राजनीति-विज्ञानम्/ Pol. Science अन्तराष्ट्रीयसम्बन्ध International Relation	खण्ड - 1 आर्थिक विकास एवं चुनौतियाँ खण्ड - 2 भारत में आर्थिक नियोजन एवं संरचनात्मक विकास खण्ड - 3 भारत में कृषि विकास एवं सुधार खण्ड - 4 भारत में औद्योगिक विकास एवं विदेशी व्यापार खण्ड - 5 मौद्रिक एवं राजकोषीय नीति खण्ड - 1 अन्तर्राष्ट्रीय सम्बन्ध एवं विभिन्न उपागम खण्ड - 2 शीतयुद्ध का युग खण्ड - 3 शीतयुद्ध के बाद का युग खण्ड - 4 भारतीय विदेश नीति खण्ड - 5 पर्यावरणीय मुद्दे

		इतिहासः / History [माध्यम – हिन्दी / Eng] आधुनिक भारत का इतिहास (ब्रिटिश भारत 1757 ई. से स्वतंत्र भारत 1970 ई. तक)	खण्डः - 1 औपनिवेशिक भारतः प्रशासन खण्डः - 2 औपनिवेशिक भारतः सांस्कृतिक परिदृश्य खण्डः – 3 भारतीय राष्ट्रीय आंदोलन भाग - 1 खण्डः - 4 भारतीय राष्ट्रीय आंदोलन भाग - 2 खण्डः - 5 स्वातंत्र्योत्तर भारत (1947-1978 ई.)
		अवधेयम् - पञ्चमपत्रं षष्ठपत्रं च प्रवेशकाले स्वीकृत-शास्त्रसम्बद्धे भवतः।	
5.	<p>पञ्चमपत्रम् (१०० अङ्काः) (ऐच्छिकः शास्त्रीयः विषयः) साहित्यम्</p>	<p>साहित्यदर्पणः (२-५ परिच्छेदाः)</p>	<p>खण्डः - 1 वाक्यपदपदार्थशब्दशक्तिविवेकः</p> <p>खण्डः - 2 रसविवेचनं नाम खण्डः</p> <p>खण्डः – 3 विभावादिविवेचनम्</p> <p>खण्डः - 4 रसविभेदविवेचनम्</p> <p>खण्डः - 5 ध्वनिकाव्यभेदविवेचनम्</p> <p>खण्डः - 6 गुणीभूतव्यङ्ग्यस्वरूपादिविमर्शः व्यंजनासिद्धिश्च</p>
6.	<p>षष्ठपत्रम् (१०० अङ्काः) ऐच्छिकः शास्त्रीयः विषयः साहित्यम्</p>	<p>उत्तररामचरितम् (तृतीयाङ्क्यावत्)</p>	<p>खण्डः- 1. चित्रदर्शनम्</p> <p>खण्डः- 2. पञ्चवटीप्रवेशः</p> <p>खण्डः- 3. छाया</p> <p>खण्डः- 4. कौसल्याजनकयोगः कुमारविक्रमश्च</p> <p>खण्डः- 5. कुमारप्रत्यभिज्ञानसम्मेलनं च</p>
5	<p>पञ्चमपत्रम् (१०० अङ्काः) ऐच्छिकः शास्त्रीयः विषयः ज्यौतिषम्</p>	<p>बृहज्जातकम् (भटोटपलीसहितम्, नाभास- योगाध्यायान्तम्)</p>	<p>खण्डः- 1 राशिप्रभेदः ग्रहयोनिप्रभेदश्च</p> <p>खण्डः- 2 वियोनिजन्म-निषेकाधायौ</p> <p>खण्डः – 3 जातकस्य जन्मज्ञानविधिः</p> <p>खण्डः – 4 आयुर्दायाध्यायः</p> <p>दशान्तरदशाध्यायश्च</p> <p>खण्डः – 5 कर्माज्जीवाध्यायः, अष्टकवर्गाध्यायः</p> <p>खण्डः- 6 राजयोगविचारः नाभसयोगविचारश्च</p>
6	<p>षष्ठपत्रम् (१०० अङ्काः) ऐच्छिकः शास्त्रीयः विषयः ज्यौतिषम्</p>	<p>(क) जैमिनीयसूत्रम्</p>	<p>खण्डः 1 -दृष्टिविचारः, चरस्थिरकारकविचारः, चरदशाविचारः, आत्मकारकांशकुण्डलीफलञ्च</p> <p>खण्डः - 2 - आत्मकारकांशकुण्डलीफलम्, पदोपदविचारः, आयुर्दायनिरूपणञ्च</p> <p>खण्डः – 3 पित्रादीनाम अरिष्टविचारः विविधदशानिरूपणञ्च</p>
		<p>(ख) जातकालङ्कारः</p>	<p>खण्डः 1- संज्ञाभावाध्यायौ</p> <p>खण्डः 2 – योगाध्याय- विषकन्यायोगाध्यायरूपः</p> <p>खण्डः 3 - आयुर्दायाध्यायः वैपरीत्यस्थभावफलाध्यायः वंशाध्यायश्च</p>
5	<p>पञ्चमपत्रम् (१०० अङ्काः) ऐच्छिकः शास्त्रीयः विषयः व्याकरणम्</p>	<p>वैयाकरण-सिद्धान्तकौमुदी (कृत्यप्रक्रियातः साधारणस्वर- प्रकरणान्तो भागः)</p>	<p>खण्डः- 1 धातोः इत्यतः कुमारशीर्षयोर्णिनिः इत्यन्तं यावत् Ref.- https://www.sanskritfromhome.in/course/kaumudi12-krdantas</p> <p>खण्डः – 2 लक्षणे जायापत्योष्टक् इत्यतः अर्हः प्रशंसायाम् इत्यन्तं यावत्</p> <p>खण्डः – 3 आक्वेस्तच्छील. इत्यतः एरच् इति सूत्रं यावत्</p> <p>खण्डः - 4 ऋदोरपृ इत्यतः करणेहनः इतः सूत्रं यावत्</p>

			खण्डः -5 स्नेहनेपिषःइत्यतःआडोऽनुनासिकश्छन्दसिइत्यन्तयावत्
			खण्डः-6 स्यश्छन्दसिबहुलम्इत्यतःसाधारणस्वरप्रकरणंयावत्
6	षष्ठपत्रम् (१०० अङ्काः) ऐच्छिकःशास्त्रीयः विषयः व्याकरणम्	प्रौढमनोरमा (आदितः अजन्तपुल्लिङ्गान्तोभागः)	खण्डः- १. संज्ञाप्रकरणम्परिभाषाप्रकरणं च Ref.- https://www.sanskritfromhome.org/course-details/manorama-panchasandhi-7137 खण्डः- २.अच्सन्धिःप्रकृतिभावश्च खण्डः- ३.हल्सन्धि-विसर्गसन्धि-स्वादिसन्धिप्रकरणानि खण्डः- ४.अजन्तपुल्लिङ्गेरामशब्दतःपूर्वपरावरसूत्रपर्यन्तम् खण्डः- ५. - अजन्तपुल्लिङ्गेस्वशब्दतःप्रकरणान्तंयावत्

◆◆◆